

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.І. Калініна, Л.О. Богданова, О.І. Россоха

**Програма навчальної дисципліни
та робоча програма навчальної дисципліни
«КОМПОЗИЦІЯ»**

(для студентів 1-2 курсів напрямку 6.060102 «Архітектура»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
«Композиція» (для студентів 1-2 курсів напряму 6.060102 «Архітектура») /
Харк. нац. акад. міськ. госп-ва: уклад.: О.І. Калініна, В.С. Богданова,
О.І. Россоха. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 23 с.

Укладачі: О.І. Калініна
Л.О. Богданова
О.І. Россоха.

Рецензент: зав. каф. АіЛП, доктор архіт., проф. Крижановська Н.Я.

Рекомендовано кафедрою архітектурного і ландшафтного проектування,
протокол № 6 від 1 грудня 2008 р., № 3 від 20 жовтня 2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	13
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	13
2.2. Зміст дисципліни.....	13
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	15
2.4. Лекційний курс.....	16
2.5. Практичні заняття.....	17
2.6. Індивідуальні завдання:	18
2.7. Самостійна навчальна робота студента.....	18
2.8. Розрахункова графічна робота	19
2.9. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	20
3.9. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

ВСТУП

Дисципліна «Композиція» є базовою серед нормативних дисциплін циклу професійної підготовки студентів-архітекторів за рівнем бакалавр і вивчається протягом двох семестрів.

Програма дисципліни розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ ОКХ бакалавра напряму 6.060102 Архітектура спеціальності Містобудування, 2007 р.
- СВО ХНАМГ ОПП бакалавра напряму 6.060102 Архітектура спеціальності Містобудування, 2007 р.
- СВО ХНАМГ Навчальний план спеціальності Містобудування 2007 р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни – спираючись на особливості зорового сприйняття та її психофізіологічні данні, вивчити та засвоїти, яким чином тільки на основі кількісних змін просторових форм та їх сполучень (розміри, вага, маса, положення у просторі, пропорції и т.д.) можливо одержати виразну і змістову задану об'ємно-просторову форму.

(за освітньо-професійною програмою)

Предмет вивчення у дисципліні – об'ємно-просторова форма і її структура. С композиційної точки зору об'ємно-просторова форма складає «матеріальну основу мови архітектури». Предметом вивчення на першому етапі виступають властивості «архітектурної форми», і відповідно, засоби перетворення цих властивостей.

(за визначенням розробників програми)

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

(за освітньо-професійною програмою та за навчальним планом)

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Історія містобудування, архітектури, мистецтва.	Архітектурне проектування
Архітектурне проектування	Архітектурне та містобудівне проектування

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Форма – предмет композиційної діяльності. 1,5 / 54 години

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1. Геометричний аспект архітектурної композиції.

1. Форма – предмет композиційної діяльності.
2. Композиція в системі професійної діяльності.
3. Основи архітектурного моделювання.
4. Поняття архетипу та композиційного каркаса. Перетворення архетипів.

ЗМ 1.2. Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.

1. Симетрія – закон побудови структурних об'єктів і її значення для архітектурної композиції.
2. Поняття відносного тотожності и геометричної закономірності.
3. Групи симетричних перетворень фігур та види симетрії.
4. Загальне визначення асиметрії, ди симетрії і анти симетрії.

ЗМ 1.3. Ритм, метр.

1. Ряд, ритмічні удари.
2. Геометрична прогресія, арифметична прогресія.
3. Ритмічні ряди, аритмія, синкопа, парціальний ритм.

Модуль 2. Основні композиційні методи побудови архітектурних форм.

1,5 / 54 години

ЗМ 2.1 Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.

1. Колір, фактура текстура, розчленованість форми.
2. Цілісність, тотожності, нюанс, контраст, рівновага.

ЗМ 2.2. Пропорції.

1. Гармонія як естетична категорія.
2. Прості і ірраціональні відношення. Подібність.
3. Типи пропорцій. Пропорціонування.

ЗМ 2.3. Просторова композиція.

1. Поняття простору.
2. Типи просторів.

Модуль 3 Архітектурна композиція як художня форма

2 / 72

ЗМ 3.1. Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми

0,5/18

Навчальні елементи

1. Сутність художньої форми.
2. Специфікум художнього.

3. Місце архітектурної композиції в загальній структурі художніх форм.

ЗМ 3.2. Основи виразності архітектурної форми як художньої форми. 1/36

Навчальні елементи

1. Вмістилище – Обитель – Шлях.
2. Природний та штучний контекст (Ландшафт) – Рух – Візуальне сприйняття.
3. Цілісність архітектурної форми (як механізм і як організм) від ідеї до втілення.

ЗМ 3.3. Архітектурний досвід та типи культур. 0,5/18

Навчальні елементи

1. Чистий архітектурний досвід.
2. Архітектурний досвід та досвід культур Сходу, Античності, Готики, Відродження, Капіталізму, Соціалізму Архітектурна композиція як художественая форма.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна інші)
Уміти користуватися композиційними прийомами побудови архітектурної форми. Композиційна побудова архітектурних об'єктів. Знати основні принципи композиційного мислення. Аналіз архітектурної форми, як системи композиційних знаків. Уміти виявляти композиційні рішення об'єкта.	Виробнича	Проектувальна

1.4.Рекомендована основна навчальна література

1. Степанов А.В. Объемно-пространственная композиция. М.: Стройиздат, 1993
2. Тиц А.А. Основы архитектурной композиции и проектирования. К.:Вища школа, 1976
3. Авдотьин Л.Н., Лежава И.Г., Смоляр И.М. Градостроительное проектирование М.: Стройиздат, 1989
4. Кильпе Т.Л. Основы архитектуры. – М.: Высшая школа, 2002. – 159с.
5. Прасол В.М. Проектирование жилых и общественных зданий. – Минск: Новое знание, 2005. – 240с.
6. Синебрюхов В.Н. Архитектурные ордера. – М.: Изд-во МИИСП, 1983. – 66с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни – спираючись на особливості зорового сприйняття та її психофізіологічні данні, вивчити та засвоїти, яким чином тільки на основі кількісних змін просторових форм та їх сполучень (розміри, вага, маса, положення у просторі, пропорції и т.д.) можливо одержати виразну і змістову задану об'ємно-просторову форму. Предмет вивчення у дисципліні – об'ємно-просторова форма і її структура. С композиційної точки зору об'ємно-просторова форма складає «матеріальну основу мови архітектури». Предметом вивчення на першому етапі виступають **своїства** «архітектурної форми», і відповідно, засоби перетворення цих властивостей.

Дисципліна складається з трьох модулів: Модуль 1. Форма – предмет композиційної діяльності. ЗМ 1.1. Геометричний аспект архітектурної композиції.1. Форма – предмет композиційної діяльності.2. Композиція в системі професійної діяльності.3. Основи архітектурного моделювання.4. Поняття архетипу та композиційного каркаса. Перетворення архетипів. ЗМ 1.2. Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.1. Симетрія – закон побудови структурних об'єктів і її значення для архітектурної композиції.2. Поняття відносного тотожності и геометричної закономірності.3. Групи симетричних перетворень фігур та види симетрії.4. Загальне визначення

асиметрії, ди симетрії і антї симетрії. ЗМ 1.3. Ритм, метр.1... Ряд, ритмічні удари.2. Геометрична прогресія, арифметична прогресія.3. Ритмічні ряди, аритмія, синкопа, парціальний ритм.ЗМ 1.3. ЗМ 1.3. Ритм, метр.1... Ряд, ритмічні удари.2. Геометрична прогресія, арифметична прогресія.3. Ритмічні ряди, аритмія, синкопа, парціальний ритм. Модуль 2. **Модуль 2.** Основні композиційні методи побудови архітектурних форм. ЗМ 2.1 Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.1. Колір, фактура, текстура, розчленованість форми. 2. Цілісність, тотожності, нюанс, контраст, рівновага. ЗМ 2.2. Пропорції. 1. Гармонія як естетична категорія. 2. Прості і ірраціональні відношення. Подібність. 3. Типи пропорцій. Пропорціонування. ЗМ 2.3. Просторова композиція. 1. Поняття простору. 2. Типи просторів. Модуль 3. Архітектурна композиція як художня форма. ЗМ 3.1. Логіка формування архітектурної композиції як художньої Форми. 1. Сутність художньої форми. 2. Специфікум художнього. 3. Місце архітектурної композиції в загальній структурі художніх форм. ЗМ 3.2. Основи виразності архітектурної форми як художньої форми. 1. Вмістилище – Обитель – Шлях. 2. Природний та штучний контекст (Ландшафт) – Рух – Візуальне сприйняття. 3. Цілісність архітектурної форми (як механізм і як організм) від ідеї до втілення. ЗМ 3.3. Архітектурний досвід та типи культур. 1. Чистий архітектурний досвід. 2. Архітектурний досвід та досвід культур Сходу, Античності, Готики, Відродження, Капіталізму, Соціалізму Архітектурна композиція як художня форма.

Annotation

The purposes and a problem of discipline – leaning against features of visual perception of the person and its psychophysiological data, to study and masters, how only on a basis quantity changes of spatial form and their combinations (size, weight, position in space, a proportion etc.) it is possible to receive the expressive and substantially set volume – spatial form. Subject of studying of discipline – the volume – spatial form and its structure. From the composite point of view the volume

– spatial form makes “a material basis of language of architecture”. As studying subject at the first stage properties of “the architectural form” and accordingly, means of transformation of these properties act.

The discipline consists of three modules: the module 1. The form – a subject of composite activity. ZM 1.1. Geometrical aspect of an architectural composition. 1. The form – a subject of composite activity. 2. A composition in system professional activities. 3. Bases architectural modeling. 4. Concept of an archetype and a composite skeleton. Transformations of archetypes. ZM 1.2. Invariant bases volume – spatial composition. 2. Concepts of relative equality and geometrical law. 3. Groups symmetric transformations figure and symmetry kinds. 4. The general definition of asymmetry, dissymmetry and antisymmetry. ZM 1.3. A rhythm, metre. 1. A number, rhythmic blows. 2. A geometrical progression, an arithmetic progression. 3. Rhythmic numbers, metre, a syncope. The module 2. The basic composite methods of construction of architectural form. ZM. 2. Invoice and partitioning. A principle of unity. Integrity, identities, nuance, contrast, balance. ZM 2.2. 1. Proportions. 2. Simple and irrational relations. Similarity. 3. Types proportions. ZM 2.3. Spatial composition. 1. Concept about proportion. 2. Types of spaces. The module 3. Architectural composition as the art form. ZM 3.1. Logic formation of an architectural composition as art form. 1. Essence of the art form. 2. Specificity of the art. 3. A place of an architectural composition in the general structure of art form. ZM 3.2. Bases of expressiveness of the architectural form as art form. 1. A receptacle – Habitation – Shljah. 2. Integrity of the architectural form (as the mechanism and as an organism) from idea before realization. ZM 3.3. Architectural experience and types of cultures. 1. Pure architectural experience. 2. Architectural experience of cultures of the Antiquity, the Gothic style, Vozrozhdenija, Capitalism, the Socialism the architectural composition as the art form.

Аннотация

Цели и задачи изучения дисциплины – опираясь на особенности зрительного восприятия человека и его психофизиологические данные, изучить

и освоить, каким образом только на основе количественных изменений пространственных форм и их сочетаний (величина, вес, масса, положение в пространстве, пропорции и т.д.) можно получить выразительную и содержательно заданную объемно-пространственную форму. Предмет изучения дисциплины – объемно-пространственная форма и ее структура. С композиционной точки зрения объемно-пространственная форма составляет «материальную основу языка архитектуры». Предметом изучения на первом этапе выступают свойства «архитектурной формы», и соответственно, средства преобразования этих свойств.

Дисциплина состоит из трех модулей: Модуль 1. Форма – предмет композиционной деятельности. ЗМ 1.1. Геометрический аспект архитектурной композиции. 1. Форма – предмет композиционной деятельности. 2. Композиция в системе профессиональной деятельности. 3. Основы архитектурного моделирования. 4. Понятие архетипа и композиционного каркаса. Преобразования архетипов. ЗМ 1.2. Инвариантные основы объемно-пространственной композиции. 1. Симметрия – закон строения структурных объектов и ее значение для архитектурной композиции. 2. Понятия относительного равенства и геометрической закономерности. 3. Группы симметрических преобразований фигур и виды симметрии. 4. Общее определение асимметрии, дисимметрии и антисимметрии. ;ЗМ 1.3. ритм, метр. 1. Ряд, ритмические удары; 2. Геометрическая прогрессия, арифметическая прогрессия; 3. Ритмические ряды, аритмия, синкопа, парциальный ритм. Модуль 2. Основные композиционные методы построения архитектурных форм. ЗМ 2.1 фактура и членения. 1. Принцип единства и соподчиненности архитектурных форм; 2. Светлота, цвет, фактура текстура, яркость, разчлененность формы. 3. Целостность, тождества, нюанс, контраст, равновесие. ЗМ 2.2. Пропорции. 1. Гармония как эстетическая категория. 2. Простые и иррациональные отношения. Подобие. 3. Типы пропорций. Пропорционирование. ЗМ 2.3. пространственная композиция. 1. Понятие о пространстве. 2. Типы пространств. Модуль 3. Архитектурная композиция как

художественная форма. ЗМ 3.1. Логика формирования архитектурной композиции как художественной формы. 1. Сущность художественной формы. 2. Специфика художественного. 3. Место архитектурной композиции в общей структуре художественных форм. ЗМ 3.2. Основы выразительности архитектурной формы как художественной формы. 1. Вместилище – Жилье – Шлях. 2. Природный и искусственный контекст (Ландшафт) – движение – Визуальное восприятие. 3. Целостность архитектурной формы (как механизм и как организм) от идеи до осуществления. ЗМ 3.3. Архитектурный опыт и типы культур. 1. Чистый архитектурный опыт. 2. Архитектурный опыт культур Востока, Античности, Готики, Возрождения, Капитализма, Социализма. Архитектурная композиция как художественная форма.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Напря́м (шифр, абрeвiату́ра)	Всього, кредитiв/ годин	Семестр (и)	Години							Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)	
			Аудиторі́ї	у тому числі́			Самостійна робота	у тому числі́				
				Лекції́	Практичні́, семінари	Лабораторі́ї		Курс. роб.	КП			РГР
6.060102 (1201) «Архітектура»	5 / 180	1-3	104	52	52		76					
	1,5 / 54	1	36	18	18		18			+	+	
	1,5 / 54	2	32	16	16		22			+	+	
	2 / 72	3	36	18	18		36				+	

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Форма – предмет композиційної діяльності. 1,5 / 54 години

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1. Геометричний аспект архітектурної композиції.

Навчальні елементи:

1. Форма – предмет композиційної діяльності.
2. Композиція в системі професійної діяльності.
3. Основи архітектурного моделювання.
4. Поняття архетипу та композиційного каркаса. Перетворення архетипів.

ЗМ 1.2. Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.

Навчальні елементи:

1. Симетрія – закон побудови структурних об'єктів і її значення для архітектурної композиції.
2. Поняття відносного тотожності і геометричної закономірності.
3. Групи симетричних перетворень фігур та види симетрії.

4. Загальне визначення асиметрії, ди симетрії і антї симетрії.

ЗМ 1.3. Ритм, метр.

1... Ряд, ритмічні удари.

2. Геометрична прогресія, арифметична прогресія.

3. Ритмічні ряди, аритмія, синкопа, парціальний ритм.

Модуль 2. Основні композиційні методи побудови архітектурних форм.

1,5 / 54 години

ЗМ 2.1 Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.

1. Колір, фактура текстура, яркість, розчленованість форми.

2. Цілісність, тотожності, нюанс, контраст, рівновага.

ЗМ 2.2. Пропорції.

1. Гармонія як естетична категорія.

2. Прості і ірраціональні відношення. Подібність.

3. Типи пропорцій. Пропорціонування.

ЗМ 2.3. Просторова композиція.

1. Поняття простору.

2. Типи просторів.

Модуль 3 Архітектурна композиція як художня форма

2 / 72

ЗМ 3.1. Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми

0,5/18

Навчальні елементи

1. Сутність художньої форми.

2. Специфікум художнього.

3. Місце архітектурної композиції в загальній структурі художніх форм.

ЗМ 3.2. Основи виразності архітектурної форми як художньої форми. 1/36

Навчальні елементи

1. Вмістилище – Обитель – Шлях.

2. Природний та штучний контекст (Ландшафт) – Рух – Візуальне сприйняття.

3. Цілісність архітектурної форми (як механізм і як організм) від ідеї до втілення.

Навчальні елементи

1. Чистий архітектурний досвід.

2. Архітектурний досвід та досвід культур Сходу, Античності, Готики, Відродження, Капіталізму, Соціалізму Архітектурна композиція як художня форма.

**2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредити/ години	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Форма – предмет композиційної діяльності.	1,5 / 54				
ЗМ 1.1. Геометричний аспект архітектурної композиції.		10	10		10
ЗМ 1.2. Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.		4	4		4
ЗМ 1.3 Ритм, метр.		4	4		4
Модуль 2. Основні композиційні методи побудови архітектурних форм.	1,5 / 54				
ЗМ 2.1. Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.		8	8		6
ЗМ 2.2. Пропорції.		4	4		8
ЗМ 2.3. Просторова композиція.		4	4		8
Модуль 3 Архітектурна композиція як художня форма	2 / 72				
ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми		6	6		12
ЗМ 3.2 Основи виразності архітектурної форми як художньої форми		6	6		12
ЗМ 3.3 Архітектурний досвід та типи культур		6	6		12

2.4. Лекційний курс

Змістовий модуль	Зміст	Кількість годин
Модуль 1.	1. Композиція в системі професійної діяльності. 2. Форма – предмет композиційної діяльності. 3. Основи архітектурного моделювання. 4. Геометричний аспект архітектурної композиції. Поняття архетипу та композиційного каркаса. Перетворення архетипів. 5. Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції. Симетрія – закон побудови структурних об'єктів і її значення для архітектурної композиції. Поняття відносного тотожності і геометричної закономірності. Групи симетричних перетворень фігур та види симетрії. Загальне визначення асиметрії, ди симетрії і анти симетрії. 6. Ритм, метр. Ряд, ритмічні удари. Геометрична прогресія, арифметична прогресія. Ритмічні ряди, аритмія, синкопа, парціальний ритм.	2 2 2 4 4 4
Модуль 2		
	7. Фактура і членування.	2
	8. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.	4
	9. Пропорції..	6
	10. Просторова композиція	6
Модуль 3.		
	11. Місце курсу в архітектурному знанні та завдання курсу. 12. Художні форми та існуючі їх класифікації.	2
	13. Специфікум художнього. 14. Діалектична формула художньої форми..	2
	15. Поняття архітектурної художньої форми. Місце композиції в загальній діалектичній структурі художніх форм. 16. Типи художнього бачення та архітектурна форма. 17. Архітектурна форма і етапи художнього сприйняття.	2
	18. Основи виразності архітектурної форми як художньої форми.	2
	19. Ландшафт – рух – візуальне сприйняття. 20. Рух, позиція, дистанція, точка зору і виразна структура архітектурної форми.	2
	21. Цілісність та виразна структура архітектурної форми.	2
	22. Архітектурний досвід та типи культур.	6

2.5. Практичні заняття

Змістовий модуль	Зміст	Кількість годин
1	2	3
ЗМ1.1 Геометричний аспект архітектурної композиції.	1. Надати в вільному викладені інтерпретацію поняття «архітектурна композиція». 2. Надати визначення цілі і предмета вивчення курсу ОПК. 3. Освоєння засобів композиційного моделювання та виявлення закономірностей побудови. 4. На проекціях архітектурного об'єкта визначити ритміческіе сітки композиційного каркасу і побудувати тримірну модель. 5. Визначити основні архітипічні елементи побудови форми і представити тримірних моделях їх перетворення.	10
ЗМ 1.2 Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.	1. Вивчення основних категорій архітектурної композиції – гармонія, єдність, цілісність, рівновага, ритм. 2. Визначення: симетрія, відображення, переміщення. 3. Види симетрії: центрально – вісова, гвинтова, симетрія подібності, дзеркальна.	4
ЗМ 1.3 Ритм, метр.	1. Визначати метричні, ритмічні ряди.	4
ЗМ 2.1 Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.	1. Визначення форм за допомогою світла, тіні, фактури, текстури. 2. Методи досягнення цілісності (тотожності, нюанс, контраст, рівновага).	6
ЗМ 2.2 Пропорції.	1. Застосувати правило побудови золотого перетону. 2. Визначати прості та ірраціональні відношення.	6
ЗМ 2.3 Просторова композиція.	1. Вміти визначати типи просторів. Змінювати функціональне призначення просторів. Змінювати архітектурний простір (суміжне, демпферне, перетин просторів).	6
ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми	1. Історико-архітектурний аналіз архітектурного об'єкту з точки зору скульптурної, архітектурної та живописної художньої форми.	8

Продовження табл.

1	2	3
ЗМ 3.2 Основи виразності архітектурної форми як художньої форми.	1. Історико-архітектурний аналіз архітектурного об'єкту з точки зору її тектоничної та просторової структури.	5
ЗМ 3.3 Архітектурний досвід та типи культур.	1. Аналіз об'єкту проектування по АП з точки зору ідеї цілісності та втілення її в архітектурній формі.	5

2.6. Індивідуальні завдання

виконуються в рамках практичних та самостійних роботи

2.7. Самостійна навчальна робота студента

Змістовий модуль	Зміст	Кількість годин
1	2	3
ЗМ 1.1 Геометричний аспект архітектурної композиції.	1. На проєкціях архітектурного об'єкта визначити сітки композиційного каркасу і побудувати тримірну модель. 2. Визначити основні архітектурні елементи побудови форми та представити в тримірних моделях їх перетворення.	6
ЗМ 1.2 Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції	1. Визначити основні види симетрії	6
ЗМ 1.3 Ритм, метр	1. Визначати метричні, ритмічні ряди. Виконання графічної роботи.	6
ЗМ 2.1 Фактура і членування.	1. Визначення форм за допомогою світла, тіні, фактури, текстури. 2. Методи досягнення цілісності (тотожності, нюанс, контраст, рівновага).	6
ЗМ 2.2 Пропорції	1. Застосувати правило побудови золотого перетину. 2. Визначати прості та ірраціональні відношення. Виконання графічної роботи.	10
ЗМ 2.3 Просторова композиція.	1. Визначати типи просторів. Змінювати функціональне призначення просторів. Змінювати архітектурний простір (суміжне, демпферне, перетин просторів).	6

Продовження табл.

1	2	3
ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми	1. Історико-архітектурний аналіз архітектурного об'єкту з точки зору скульптурної, архітектурної та живописної художньої форми.	12
ЗМ 3.2 Основи виразності архітектурної форми як художньої форми	1. Історико-архітектурний аналіз архітектурного об'єкту з точки зору її тектоничної та просторової структури.	12
ЗМ 3.3 Архітектурний досвід та типи культур	1. Аналіз об'єкту проектування по АП з точки зору ідеї цілісності та втілення її в архітектурній формі.	12

2.8. Розрахункова графічна робота

	Зміст	Кількість годин
Модуль 1. Ритм, метр. Ритмічні закономірності і їх використання при побудови об'ємно-просторової форми.	1. виявлення фронтальної поверхні на основі метра та ритму. 2. виявлення фронтальної поверхні на основі ритмів маючих горизонтальне та вертикальне направлення. 3. виявлення фронтальної поверхні на основі ритмів розвиватися по діагоналі і лі по кривий.	6
Модуль 2 Пропорції.	1. На двомірної моделі об'єкта дослідження (фасад) побудувати ритмічну сітку подавати сукупність ліній і вузлів фіксуючих: - геометричні осі головних пластичних елементів поверхні (ордер і її части, вікна та двері, фрагменти декору і т.п.) - основні вертикальні і горизонтальні членування поверхні. 2. Виявити і проаналізувати пропорціональні відношення між лінійними елементами ритмічній сітки. 3. Виявити і проаналізувати гармонічні зв'язки між двомірними елементами поверхні за допомогою регулюючих ліній (відношення подібності).	10

2.9. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Геометричний аспект архітектурної композиції.	20
ЗМ 1.2 Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції	30
ЗМ 1.3 Ритм, метр	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
В тому числі: Залік	20
Всього за модулем 1	100%
МОДУЛЬ 2 Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 2.1 Фактура і членування.	30
ЗМ 2.2 Пропорції	30
ЗМ 2.3 Просторова композиція.	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 2	
В тому числі: Залік	10
Всього за модулем 2	100%
МОДУЛЬ 3 Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої	
Форми	20
ЗМ 3.2 Основи виразності архітектурної форми як художньої форми	20
ЗМ 3.3 Архітектурний досвід та типи культур	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 3	
В тому числі: Тестування	20
Залік	10
Всього за модулем 3	100%

3. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1.Иконников А.В., Степанов Г.П. Основы архитектурной композиции. – М.: Искусство, 1971	ЗМ 1.1 Геометричний аспект архітектурної композиції.
2.Тиц А.А. Основы архитектурной композиции и проектирования. – К.: Вища школа, 1976	ЗМ 1.2 Інваріантне основи об'ємно-просторової композиції.
3. М.Я.Гинзбург. Ритм в архитектуре.М,1924., Б.Мейлах. Ритмы действительности и искусства «Наука и жизнь».1970 № 12.	ЗМ 1.3 Ритм, метр.
4. Кринский В.Ф. Введение в архитектурное проектирование. – М.: Стройиздат, 1974	ЗМ 2.1 . Фактура і членування. Принцип єдності і супідрядності архітектурних форм.
5. Петрович Д.Теоретики пропорций. М.1979 6.Авксентьев В.Л. Архитектурная пропорция. К.,1986 7.Мессель Э. Пропорции в античности и в средние века. М., 1936. 8.Брунов Н.И. Пропорции в античной и средневековой архитектуре. М., 1935 9.Гурьев О.И. Композиция Андреа Палладио. Вопросы пропорциональности. Л., 1984 10.Хембидж Э. Динамическая симметрия в архитектуре. М., 1936 11. Гика М. Эстетика пропорции в природе и искусстве. М., 1936 12.Ле Корбюзье. Модульор. М., 1976 13. Шевелев И.Ш. Геометрическая гармония К., 1963	ЗМ 2.2 Пропорції
14. А.В. Степанов «Объемно-пространственная композиция». – М.: Стройиздат, 1971. Н.И. Бурков «Очерки по истории архитектуры» - М-Л, 1937.	ЗМ 2.3. Типи просторів.
15.Арнхейм Р. Динамика архитектурных форм. /Пер. С англ..Глазычева В.Л.- М.: Стройиздат,1984.-192 с.	ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми

Продовження табл.

1	2
16.Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. /Сокр.пер. с англ.. В.Н.Самохина.-М.:Прогресс, 1974.-392с. 17.Гибсон Дж. Экологический подход к зрительному восприятию: Пер. с англ./общ. Ред. Вступ А.Д.Логвиненко.-М.:Прогресс,1988-464с.:илл.	ЗМ 3.1 Логіка формування архітектурної композиції як художньої форми
18.Самохин В.Н. Эстетическое восприятие.Вопросы методологии и критики.-М.:Мысль,1985,-207с. 19.Сердюк И.И.Восприятие архитектурной среды.-Львов:Вища школа.-1979.-202 с. 20.Ганзен В.А. Восприятие целостных объектов.- Л.:узд-во ЛГУ.- 1973.-153с.	ЗМ 3.2 Основи виразності архітектурної форми як художньої форми
21.Линч К. Образ города./Пер. с англ. В.Л.Глазычева;сост. А.В.Иконников; под.ред. А.В.Иконникова.-М.:Стройиздат.	ЗМ 3.3 Архітектурний досвіт та типи культур

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Калініна Ольга Іванівна
Богданова Лариса Олегівна
Россоха Олександр Іванович

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
«**Композиція**» (для студентів 1-2 курсів напряму 6.060102 «Архітектура»)

План 2009, поз. 962 Р

Підп. до друку 22.12.2009 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 1,0
Зам. № 6006

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001